

JUGOSLAVJANSKI STENOGRAFI.

IZDAVATELJ I UREDNIK:

ANT. J. BEZENŠEK.

Izdaje se vsaki mesec 20. dne.

Uredništvo i uprava:

v Petrinjskej ulici br. 365.

Stoji na celo leto 2 for. 50 n.,

na pol leta 1 for. 30 n.

Rókopisi se ne vraćajo.

Povest običnega pisma i stenografije.

(Dalje.)

Stenografija pri Francozih.

Na Francoskem počela se je stenografija še le koncem 17. stoletja gojiti. Prof. Janus Căcilus Frey v Parizu bil je prvi, ki je po svojih spisih i javnih predavanjih začel vzbujati zanimanje za to umetnost. Prvi stenografski sostav pak priobčil je l. 1651 Jacques Cossard pod naslovom: „Méthode povr eserire avssi vite qu' on parle“. To delo nalikuje v glavnem angleskim delom te stróke, al je v toliko spretneje sastavljeno, ker so znakovi za pismenke skoro skroz i skroz kolikor mogoče jednostavni. Tačas smatrala se je stenografija na Francoskem kot kakov kuriozum, bez vse vrednosti, kajti državne razmere niso še bile tako urejene, da bi uplivala povoljno na razvitek stenografije; vendar se nam je iz te dobe zbirka Massilonovih pridig ohranila po bilježkah nekega slašatelja.

Povest stenografije na Francoskem počimlje pravo rekoč še le koncem 18. stoletja za časa moža, ki mu je ime Jean Felicité Coulon de Thévenot. Njegova teorija je jako znanstveno osnovana ter se temelji na zakonih jezikoslovnih; pravopis mu je fonetički. Njegova praksa je bila tolika, da je bil v stanju v desetih urah 400 diktiranih strani napisati.

Po njegovej smrti skušal je knjigotržec Bertin, ki se je povrnil iz Angleske, razširjevati po Francoskem Taylorjev sostav ter ga je tudi za ta jezik po mogočnosti priredil l. 1792.

Conen de Prépéan (1813) mislil je, da mu bo mogoče promenanjem sistemov njegovih prednikov kaj boljšega napraviti, — a on se je prevaril. Posebno graja najznameniteji stenografski praktik i teoretik Prévost, koji je l. 1826 Taylorjev sistem na novo predelal i izdal, na Prépéanovej metodi to, da ima isti znak po različnosti svoje velikosti po tri različna znamenovanja.

Najbolji izmed vseh sledečih mnogobrojnih francoskih sistemov — vele, da jih je okoli 100 — je u praktičnem obziru Taylor-Prévostova metoda, kojo rabe dandanas skoro vsi stenografi v javnih službah. Da se nij ta metoda bolje razširila krivo je to, ker se mora pamtiti premnogo pravil. No bolje popularni so sostavi, ki so jih Fayet (1832), Tondeur, Duployé (1867) i Lafailié (1868) izdali. Kar se tiče Fayetovega sostava, najdemo v njem mnngo sličnosti s Thevenetovim. Tu i tam velja pravilo, da mora stenografsko pismo biti kolikor mogoče verna slika jezikova; v tem i onem razdeljeni so soglasi v guturalne, labialne i palatalne, ter po tem so tudi znakovi alfabeta primerno razdeljeni.

Na Fayetovem sostavu osnovana sta nemška sostava Rahmov i Arendsov.

Gabelsberger je v o stenografsko metodo priredil je za francoski jezik najprej Geiger, potem pa Puškin.

Sploh pa je čudnovato, da pri Francozih, kder vendar vže od konca prošlega stoletja parlamentarni život obstoji, kder je torej potreba stenografije isto tako živa bila, kakor pri Anglezih, nij še nobeden samostalen, dober stenografski sistem nastal. A trvdno se nadjamo, da bode s složnim delovanjem sedaj živečih francoskih strokovnjakov mogoče, ali na temelju dosedaj obstoječih sostavov, ali pa iz nova kaj trajnega i popolnega v tem obziru ustrojiti.

Službeno se na Francoskem stenografija rabi za bilježenje razprav zakonodavnih teles. Osoblje obstoji iz jednega šefa, jednega pod-šefa, 6 revizor-stenografov i 10 komornih stenografov. Poslednji se menjajo vsako drugo minuto, revizorji pak vsakih 15 minut.

Parižanke se rade poslužuju pri svojih korespondencijah stenografije, morda po primerju poprej pri Tironovih notih navedene Rimljanke Asirije.

Stenografija v Španiji i Portugalu.

V Španiji je uvel stenografijo Francisco de Paula Marti, koji je l. 1800 Taylorjev sostav priredil i izdal. Kraljevskim odpisom dne 21. nov. 1803 bil je Marti imenovan za profesorja stenografije. L. 1813 objavil je Marti nov sostav, a njegov dijak Francisco Gerra y Ginesta ga je znatno promenił. — Na akademiji za stenografijo v Cadixu vodil je podučevanje v stenografiji Emanuel Risueno po sostavu Gabriela Montanesa. — Znatnih zaslug za to umetnost pridobilo si je ekonomičko društvo v Madridu s tim, da je osnovalo stenografski učevni zavod. — Službeno se stenografija ne upotrebljuje samo v sednicah Corteskih, nego tudi pri sodnijah. Vredno je napomenoti, da se po §. 500 zakona o organizaciji sodbene vlasti zahteva, da imado tajniki vsake sodbene iustancije popolno znati stenografijo.

V novejšem času priredil je Juan Neumeier Gabelsbergerjev sostav za španjski jezik. I dr. Plaseller spisal je v poslednjih dneh

svojega življenja translacijo Gabelsbergerjevega sostava za španjski jezik, ki se je sedaj predložila akademiji znanosti v Madridu v presojo.

V Portugalsko je uvedena stenografija od l. 1802, kedar je Antonio Pinto Patrizio Rodriguez svoj „obči i popolni sostav stenografski“ izdal. Machdo iz Evore izdal je l. 1822 novi sistem, a istega leta priobčil je tudi Angelo Ramon Marti, sin prej navedenega početnika stenografije v Spaniji, prevod sostava svojega očeta na portugalski. Nadalje je isto Martijevo metodo priobčil J. F. Torneros iz Saragose. Ista je sedaj pri javnih razpravah Corteskih v porabi. Vlada ima tamo nameščenih 12 stenografov. (Dalje.)

O interpunkcijah u stenografskom pismu.

(*Napisao Ant. Bezenšek.*)

Veoma umna je u stenografiji uporaba interpunkcija. Neupotrebljuju se naime na takav način, kaošto u običnom pismu, izuzam točku i zarez (koma), nego nam služe kao prikladni znakovi kraćenja po svojem značenju.

Znak pitanja u nekoliko većem obliku (?) stoji za cielu skupinu rieči, koje su srodne s riečjom „pitati“ („prašati“); n. p. ? se po tebi, to je veliko?, brat me je?, preporno?, u ?na stvar itd.

Dvotočka (kolon) zastupa rieči, koje su srodne s glagoli „reći, veleći, govoriti, kazati, povjedati, odgovoriti“ itd.; n. pr. što ti: k tomu? Sv. Pavao: da itd.; on je meni stan od: a ja sam mu na to prijazno:; ? je lakše, nego:, itd.

Znak jednakosti (=) upotrebljuje se mjesto izraza: „jednako, jednačiti“ i slič. Najčešće pako služi u svrhu naznačivanja opetujućih se rieči. Može se takodjer upotriebiti, da nadomješćuje koji razpravljajućí se predmet t. j. izraz za taj predmet, koji se mora često puta opetovati. Primjeri: Ovo se mora među sobom iz =; sada i = će doći. On je skroz i = pokvaren. Godina ima 365 dana, 1 = ima 24 sati, 1 = 60 minuta.

Stanka (pomišljaj) (---) ili namjestnik (...) znači, da je sliedeće svršetak poznatih poslovice i izreka, koje je i onda, ako nisu napisane, točno razabrati moći. N. pr. Poznata je poslovice: Danas meni —. Kako ti meni —. Nije svaki dan —. Koseski veli: Zakon narave je tak —. Poznata je pjesma, u kojoj se nalaze rieči: Orao gnjezdo vrh timora vije ...

Uzклик (!) služi stenografu za naznačivanje različítih pozna, tih titulacija; n. pr. Visoki sabore, Slavna skupštino, Nj. Veličanstvo, Nj. preuzvišenost, Velemožni gospodine, Dragi prijatelju i dr. u kratko svih nagovora, koji se upotrebljuju u javnih predavanjih, debatah i u korespondenciji, te su čitatelju, kojemu je položaj stvari poznat, same po sebi nadoknadive. N. pr. !svietli car. Kaži mi! gdje si bio.

S velikom korišću može se taj znak upotrebljavati u stenografskoj korespondenciji kao „znak uljudnosti“. Na početku lista stoji mjesto nagovora ili punoga naslova; u istom smislu može stajati i u tekstu, a napokon na koncu kao rečenica (fraz), kojom se izrazuje odanost. Tako može onaj, na kojega list glasi, u tom jednostavnom uzkliku sam primjerno titulaciju naći.

O p a z k e. Za stenografovanje pjesama napomenute stvari u obće nemaju valjanosti.

Pred odnosnim zaimenom nestavi se zarez (koma), ili bolje rečeno: relativne izreke netrebaju da budu komami od inih oddjeljene. Semikolon (;) nadomješćuje se obično vezicom (.), ostale interpunkcije pako točkom (-).

Znak > može stajati mjesto rieči ili izreke, koja je protivna smislu koje prije stojeće rieči ili izreke.

Nekoliko o življenju narodov.

(Spisal S—c.)

Stenogram je na str. 51. „priloga.“

Rod za rodom je ustal ter iskal si povest (zgodovino), a rod za rodom je i poginol, dovršivši svoje delo na zemlji, pa vse to po tvrdih naravnih zakonih. Tam v srečnem delu sveta, kder narava malo rabečemu človeku vse obilo podaja, v Aziji, rodila i izgojila je narav par narodov do mladenčev ter jim potem podala potni les v roke. Vidimo jih za časa tako zvanega potovanja narodov v mladostnem vršenju iskati si krajev, kder si nov dom ustroje.

Nemci, Slovani, Mongoli i dr. nastope na odru povesti človečanstva, i kakor neomikani, razposajeni mladiči truše po svetu sem i tam, dok se ne naveličajo potovanja ter se z novo pripravno jim zemljo ožene. Mladi krepki ljudje so to, njihov je svet, i nebrigaje se za čestitljive bele vlase starejih narodov, odrivajo vse na stran, kar se njihovej hoji, kar se njihovemu boju za bitje ali nebitje stavlja na pot. Kaj pomaga tu čestitljiva starost i velika kultura Rimljanov, mladenča Nemeč i Slovan ne poznata ničesar drugega na svetu, nego njen lačen želodec; temu hočeta, morata zadostiti, na stran tedaj z vsem, kar jim dela ovire!

Kakor prvi potovaljci morali so Nemci, tiščeni po Slovanih i drugih plemenih, zasesti zapadni i srednji del Evrope, i poleg Slovanov severo zapadni del. V tih krajih mati narava nič ne dà bez tvrdega dela i obnebe tu dela prav lačen želodec. Z rastlinsko jedjo se tu ne dà dosti opraviti, meso mora biti. Na takej podlogi Nemeč v duševnem razvoju nij mogel zaostati. Nemeč je bil zmirom lačen, i lačen človek je zmiraj agiln, on dela na kakov način si bodi i delo razvija možgane.

Vzemimo na blazinah rodečega se, ter v izobilju vraslega i živečega človeka, onda človeka, kojemu je zibelka tekla v revščini: prvi postane većinom duševna ničla, a poslednji je on, ki svet dalje tira. Nij dvomiti, Nemeč svojo lepo izomiko v sedanjem veku ima

temu zahvaliti, ker je prvi bil, ki je potovanje iz prvotne domačije, iz Azije počel ter tako v Evropi priti moral v bolj tvrde kraje i bolj nemilo obnebbe.

Slovan ali koji drugi narod v jednakih okolnostih bi to isto postal. Tu je narod naravnemu zakonu podvržen. Človek, narod nema talenta za stradanje, i ker stradati ne more, mora delati, pa ako mu je velik tek, mora dosta delati; — i tako se začne narodova kultura; narod v takih okolnostih ne stagnira.

Po zemlji i obnebbju modificira se tudi človeško telo. Povestničarji nam vele, da so Nemci za časa njihove prve evropske povesti pravi velikani (orjaki) bili. To je lahko mogoče, a taki orjaki nijso zapustili materine azijske zemlje. Potovali so morebiti stoletja, i med tem časom prišli v bolj tvrde kraje, vtrdivši si tudi po potovanju telo.

Telesno močan pride tedaj nemški narod v velikanske gozde zapadne Evrope. Tu mu nij palma rodila vsega, česar mu je za življenje potrebno bilo; vse, kar je v usta nesel, priboriti si je moral težavno. I to trpljenje, to delo je blagoslov za narod.

Divji kakor njegovi kraji, so tudi prvi čini tega naroda, i ko se je dobro naselil, primora ga lačni žeiodec, da si več i več moči pridobivlje nad naravo. Iz slabejših krajev hodi v bolje, gozdi padajo, a ker se otrók v stalnem položaju več nego na potovanju rodi, treba je skrbeti za več prostora. Na tak način pride posamezen človek s človekom, posamezno pleme z drugim plemenom, narod z narodom v dotiko i v konflikte, ker hoče vsak sebi prvemu dobiti kosilo. Egoizem začne delati v narodu, i ta je jeden najkoristnejih nagonov k omiki. Tu se um bistri v boju s sočlovekom, tu se narod od naroda uči tudi v nemilej dotiki Egoizem veleva tako srečno poleg Rimljanov postavljenemu Nemcu, vse dobrote rimske kulture sprejeti ter se ne sramovati, da vzame od drugih, kar nje jake i jakše dela. Ali kakor se v posameznih ljudeh nauk drugih zgubi, i učence naučeno po svoje prestroji, tako tudi narodi.

Tako je po večjem nemila, tvrda no nepretvrda nekdanja narava nemških dežel Nemce po dobrem apetitu i egoizmu довela do tega, kar so, namreč krepki možje z lepim vlastnim premoženjem.

Nasprotno rajsko ozemlje v Aziji prouzročuje stagniranje narodov. Kitajci vže dolgo na istem stepenu kulture stoje; nij dosti apetita niti bojevitega duha. To so pasivni narodi, i ti ne igrajo velike uloge v povesti. Narava lahko, prelahko vse poda, čemu se truditi?

Ravno tako na ledenih obalih severnega morja nema omike; tu človek elementom nij kos z največo silo ne, tu zmrzne, mora preveč za želodec skrbeti, i ker moči nad naravo ne more dobiti, je njegov trud le nasitenju želodca posvečen, on zdvoji nad bolje bodočnostjo.

Zakaj pa so Slovani, narod nič manj nadarjen po naravi kakor Nemci, v kulturi zaostali? Odgovorim: Slovanom se je po-

četkoma i dosti časa pozneje predobro godilo. Najlepše kraje so oni zaseli, planjave i ravnine evropske; tu so našli rodovitno zemljo, koje niti gnojiti nij bilo treba, i ta jim je dala več, nego so potrebovali, želodec je bil nasiten, a — „*plenus venter non studet libenter.*“ Shakespeare dá svojemu Cesarju govoriti te besede: „Dajte debele ljudi v moje spremstvo, ki po noči dobro spé, Casius tam s svojim suhim obrazom preveč misli, taki ljudje so nevarni.“ — Dajmo to obrniti na Slovane i našli smo dosti uzrokov našej sedajšnej i prejšnej nezgodi, robovanju, potujčevanju itd. Glejmo Čehe, ti posedajo zemljo, ki ako ravno zdaj rodovitna, nij to preje bila, po večjem je bila zemlja česka nekđaj divja, kakor nemški kraji, Čehi niso se mogli odebeliti; zatorej pa tudi rano v Husu in Husitskih bojih i skrozi celo povestnico svetu kažejo, da nemajo sala, da se pa tudi ne dado tako z lepa potlačiti. Prvo dakle treba apetita, i drugo zdravega, poštenega egoizma. Oba manjkata pri drugih Slovanih. Tedaj misliš, mi bo kdo rekel, da smo bili nekako leni? Da, morali smo to biti, i ravno radi tega smo tudi podloga tujčevaj peti. To nas je storilo Slovane tako miroljubne, to nas je storilo mesto egoistov gostoljubne ljudi (sicer prav lepe vlastnosti, pa v sosedstvu egoista Nemea, na velikem svetovnem narodnem turnirju, kder le „*fait accompli*“, tvrda pest odločuje, nič vredne.) „Pasivni narodi so izbrisani iz povesti“, pravi dr. Lindner, i prav ima. Dokaz temu je naša slovanska dozdanja povest.

Po takem ne bi imeli bodočnosti! Pač zdaj začenjamo biti egoisti, sosed Nemea je začel preveč sitnež postajati, tudi živimo v 19 stoletju, nekoliko kulture imamo, pa tu kliče kultura 19. stoletja v egoistničnih prsih nas, ki smo v nemško šolo hodili, ter vidimo, da nismo dosti jaki; apetit po večjem, boljem kosilu se v nas vzbuja, mi smo po kulturi, ki stanovništvo vse Evrope saj deloma odeva, dobili več poželjenj, — a ta apetit i gori naveden egoizem nas popeljeta na pravo pot, na delo. Bez dela nij jela, je naš klic; puške slovanske na turskih tleh i topovi oznanjujo zdaj to slovansko hojo na delo.

Odlomci iz filozofije života.

(Ođ Jul. Frauensteta.)

Stenogram nalazi se na str. 49. „*priloga*“.

II.* Promjena sreće pokazuje kakav je tko.

Nema lepše prilike poznati karakter koje osobe, nego što je iznenadna promjena sreće. Tada se pokazuje, šta je tko, da-li je karakter u pravom smislu rieči, ili je samo proizvod spoljašnjih okolnosti i odnošaja — dakle bez karaktera.

* I. članak vidi pod naslovom „*dugo vrijeme i društvo*“ u br. 5., str. 42.
Uredn.

Tko je u sreći i nesreći uvijek jedan i isti, tko nepostaje usljed iznenadne promjene nesreće u sreću ohol i pretjeran, tko usljed obratne izmjene nebude puzavac i malodušan, taj već tim pokazuje, da je uzvišen nad promjenom spoljašnjih okolnosti i odnošaja, da je samostalan karakter, da postojanosti i naslona sebi netraži u spoljašnjih prilikah, nego u sebi samom, i zbog toga neka propada spoljašnja sreća, to njega oboriti neće.

Naprotiv, tko se usljed promjene sreće i sam promjeni, taj već tim pokazuje, da sam sobom nevriedi ništa, da u sebi nema nikakve jezgre, da je proizvod spoljašnjih okolnosti i odnošaja.

III. Šta tko čita, tim pokazuje, kakav je karakter.

Šta tko najradje čita, to je za pojedinca karakteristično; ovo vriedi ujedno za čitave stališe, narode i vjekove. Reci mi, koju vrst književnih djela najradje čitaš, pa ću ti kazati, tko si i kakav si.

Netreba se dakle čuditi, ako kojega pisca stroga kritika uračuna u srednje, ako ne baš u nikakve pisce, pa ipak ako taj pisac sa svojimi spisi imade veliku sreću, i ako on sa svojimi spisi veliko priznavanje u publici steče, naprotiv, ako se u djela onih pisaca, koje je kritika kao uzorna i klasična ocjenila, — zavija paprika i sir. Što vriedi za tjelesnu to isto vriedi i za duševnu hranu. Svaki uzima ono, što mu je srodno, homogeno, što njegovoj naravi priliči.

Tko ima žicu i dara za humor i dosjetke ili šalu, taj će rado čitati djela humoristička, dosjetljiva ili šaljiva, sentimentalna će čitati stvari sentimentalne, mističar mistične itd. Svaki bira sebi za društvo u životu a i za čitanje ono, što je njemu ravno.

Dakle po onom, što tko najradje čita, može se odrediti i dokučiti, kakav je karakter njegov.

A. M. M.

Stenografska literatura.

„Těsnopisné Listy“ br. 5. donasaju sliedeće članke: Dr. Josip Plaseller. — Vježbe u nepokraćenom pismu. — Književnost (Kirchberger: Geschichtstafeln.) — Iz društva. — Pregled dohodka i troška stenografskoga društva. — Razne stvari. — Dopisi: iz Brna, iz Pilzna i iz Zagreba. — Objava.

„Gazeta stenograficzna“ br. 3.: Iz društva. — Sravnivanje jezika polskoga s njemačkim s obzirom na stenografiju. — Predavanje dr. H. Meissnera na glavnoj skupštini društva stenografskoga u Krakovu dne 10. dec. 1876. — Dopisi: iz Krakova i iz Stanislavova. — An unsere deutschen und sonstigen Kunstgenossen.

Br. 4. Iz društva. — Predavanje dra. H. Meissnera itd. (Nastavak.) — Dopis iz Krakova. — Stenografske slike. — An unsere deutschen und sonstigen Kunstgenossen.

Glasnik.

Skupština realnih profesora u Erfurtu (18. junija pr. g.) primila je glede učenja stenografije na srednjih školah jednoglasno sljedeću rezoluciju:

„1. Željati je, da se na sriednjih i viših školah u stenografiji poučava. — 2. Učenje stenografije ima u 4. (5.) razredu započeti i tako dugo nastavljati, da budu djaci u stanju, pravilno bilježiti umjerenom brzinom držana predavanja (oko 150 slova [Silben] u minuti.) — 3. Buđe-li stenografija u sriednjih i viših školah uvedena, to je željeti, da svi učitelji svih razreda nauče barem čitati stenografiju.“

S ** označeni i odlikovani su u programu kr. velike gimnazije zagrebačke za god. 1876/7. oni djaci, koji su primili za svoju osobitu marljivost i za odličan napredak u stenografiji nagrade, podijeljene od „Matice hrvatske“ i dr. — Mi se vrlo radujemo, što se je počelo i u škol. izvješću bilježiti i javno odlikovati znanje ovoga predmeta, jerbo to će bez dvojbe znatno k tomu pripomoći, da se stenografiji od godine do godine medju učećom se mladeži veća pozornost posvećuje, te da se broj slušatelja toga predmeta čim dalje tim više umnožava.

Na Baumova stenografska pokusna pisma opet upozorujemo naše čitatelje, jerbo njihovo krasno izvedenje, liepi napisi, a osobito vjerna slika Gabelsbergerova, što no je na njih vidjeti moći, zanimati će sigurno svakoga stenografa. Dobivaju se kod administracije našega lista po 12 nē. komad.

Program našega lista namjeravamo razširiti po svoj prilici od nove godine u toliko, da neće biti naš list samo strukovnoj znanosti posvećen, nego znanosti u obće. U tu svrhu će se broj strana tiskanih s običnim pismom za polovicu umnožiti, i donášati ćemo poučne i znanstvene članke svake vrsti od različitih poznatih slovenskih i hrvatskih pisaca, kojih nam je već mnogo svoju podršku obećati blagoizvolilo. „Prilog“ ostane i nadalje izključivo za stenografiju opredieljen, a i od spisa u tiskanom se odjelu nalazećih donášati ćemo, na koliko će prostor dopuštati, u „prilogu“ stenogramе. — Više o tom sprogovorimo, čim čujemo o toj našoj namjeri i mnenja naših p. n. čitatelja. Biti će nam dakle drago, ako nam se u toj stvari štogod javiti izvoli.

Imenik naših p. n. abonentov.

(Po redu kakor so se prijavili i plaćali.)

Gg.: Julij Adamović, filozof u Zagrebu. — Fr. Petek, kaplan v Črnem na Koróškem. — J. Lasbacher, filozof v Gradcu. — Fr. Pančur, kaplan v Covedu. — Gr. Šubić v Komnu. — Vladimir Matošić, djak u Zagrebu. — Iv. Nedeljko, — Fr. Slavić, — Miloš Šmid, — Fr. Purgaj, — V. Ševšak — bogoslovec v Mariboru. — Svojmir Segula, gimnazijalec v Ptuj. — Fr. Porenta, duhovnik pri Sv. Petru v Ljubljani. — Iv. Bohanec, kaplan na Ljubnem pri Celju. — H. Kranjec, regim. kiplan u Roveredu. — Dr. Štefan Kočevar, zdravnik v Celju. — Jovan Borota, djak u Zagrebu. — J. Šolar, gimnazijalec v Novem mestu. — Urnik Koloman, gimnazijalec v Celoveu. — Jos. Vidovec, spirital v Celoveu. — A. Brumen, stud. jur. v Gradcu. — Ant. Kuhn, kaplan v Boljuncu pri Trstu. — J. Silović, gimnazijalec u Zagrebu. — Radoslav Škoflek, nadučitelj na Vranskem. — Ant. Rebek, dijak v Trstu. — P. Maks. Stranjšak, kapucn na Rieci. — Drag. Cljrci, dijak v Novem mestu. — Ant. Popović, e. kr. žandar u Selvah. — Ant. Žnidaršić, poštni odpravitelj v Premu. — Aleks. Pišl, učit. pripravnik u Zagrebu. — Dav. Judnić, gimnazijalec v Novem mestu. — Jure Marušić, župnik v Podgradju u Dalmaciji. — Balt. Blažeković, učit. priprav. u Zagrebu. — Milan Ključec, gimnazijalec u Zagrebu. — Iv. Jezeršek u Gorenjej vasi pri Ljubljani. — Karl Glaser, profesor u Weidena-u (Šlezija).

(Dalje.)

Tiska C. Albrecht u Zagrebu.

ad in me ory al, l s ed -

af, r o o m ab, o m, i p n e
o a u e f, e s o a u e h, e p e e o n g
m y - e y -

3. f o l l p n e ' m t -

f r a n g l t y r e l m t h, g e r i g t p d
e i o n - s i s t e n t l a n g l t d i l t a r i
m t -

T o - l l - m t h e C s t i n d e r a i n e o s t
r o, r o: r o o t u e a a l, i o e q u a t h e r
r e l l, m t: s e s t h e m - T h e u h i n t h
p e r m i o - f e e h o l t h e s e f e p h - m
u f r o a a R e, f e r m y i t -

r e f r e s h e r - e q u e y, i - e
l e m t h e = r =, o p t i - l t =, m y =,
t h e - l - o a g e s t s, f e r i g t m t h e

2 -

e m f r a n g l t e e d e n t y
m t e -

Nekoliko o življenju narodov.

ef = 'b l o o x (o o o), . ef = 'm e g g
 e a n p, r e l o b e n g n - p l o d e m a
 r l o e v r o s o e, v a m n e e s e b l
 n r n o r o s r - m n y b g o t p e b g y
 s t o e o n e r e - r e b e n s e e n e
 x p b, m n o n v o r e l l y r o e, p, e s
 n a l t l o o n g n a p p e m n o, s'
 d. m o g t a e o t e m a n l m o d t,
 n o b e l y l e t b n, - ? p u t t, e n t m y
 s e l s, u n d e n d s r i h p e l, p e h
 v f l, u l t e a m n o e n
 m g, p o s t f r a l, e m j o b p r e i a
 a s - e a s y p e a - l y m l e i d e a
 m, a g t h p e l - o b e o p r e e b f, w
 y - l m s s e p e i n j o - s t e r h
 s h t e m, a n e n b o, a t e p e - e r
 n e d e l s l e u v o s, g l o b, i b r k u
 h s y f, p n t e p e t, m u n d a h -
 e d, s' e s u o s o e n a t p e l, 'g l e
 't, g e r t i o s t l t s r t h e n
 i u v o n l - u n e e s m o n p l o n o

1. $\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} m v^2 \right) = \frac{1}{2} m v \frac{dv}{dt}$
 $= \frac{1}{2} m v \frac{dv}{dt}$
 $= \frac{1}{2} m v \frac{dv}{dt}$

$\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$

$\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$

$\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$

$\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2 = \frac{1}{2} m v^2$

gl' x' y' z' w, 19° d, in d' m, 17, 18, 19
 d' s' r' p' n' 2' m' g' z' d' l' e' e' b' i' r, i' y'
 r' d' - u' s' o' r' o' t' a, 2' e' r' a' t' o' r' b' l' e' i' s' o'
 a' r' g' - e' v' e' y' u' r, i' y' - 2' u' l' l' e' s' e' r' o' r' d'
 n' g' r' a' - l' a' n' - 2' d' - y' u' r' a' s' l' b' d'
 - l' u' s' a' l' u' s' 2' n' a -

Mudre izreke.

a' l' a' n' d' -
 v' l' e' - y' u' r' e' h' 3' g' -
 b' o' n' s' a' l' e' r' e' d' x' e' p' a' d' -
 o' - s' o' n' - s' t' o' r' o' s' -
 b' e' n' e' r' a' - y' t' o' s' e' r' e' n' t'
 e' d' -
 e' s' i' n' f' a' n' t' - p' l' - s' e' p' u' r' -
 o' u' r' a' n' l' u' -
 n' o' h' r' a' y' - r' e' b' e' s' t' o' e' m' o' s'
 e' - n' o' r' e' e' e' e' b' y' -
 i' o' b' u' r' a' l' - i' n' a' l' b' e' r' e' -

Šala i zabava.

Šp.: "gucenost",
61. g. 5. f."

u (š): "Pa
u u e p - 2 2 2 e i s
e n 2 e -"

u - u b r i : !
j e r o i n 2 z p e p -
i d e 2 i o n t e m b
f f u d - 2 2 2 e s t e
" e n f a e f o u g y
j e r e r o r , i / e s
e - c o e d p :

u - u b i o b -
v e r z e r z e j e r
z p o r e e e z e e
l b e n o f - e n z e
j a r - p a e e ' n o
- s p , o b , i t u ' 2 :

h / e o r o j e u p i .
u b ~ a l t - " i i n g
e s e y / j a l n o r a
n 2 2 j e - 2 e y ' e
o s a j e v o u t :

u ~ r o r o j e u p i
u a l u ~ r a l u , i
u r r u ~ p l r e e a
l e a l u ~ r e r u "
l a w e s n 2 u -
j a h o g r e e e a l l
n d o e -

Šp. - e s t e s t y , l i
e - z e r o u d j e -
r e m n r e o r u p i .
l i ' e ~ r o , s h -
r e o o z t r e s p e
z e , l i ' e o r , e h b
u l o r u t -

Djulabije.

(Stanko Vraz.)

1.

leer
 nardje,
 yee or
 yem!

ponc
 or ede,
 eky
 jedne!

2.

leer
 leger,
 leger
 mygel-

nardje
 or ede,
 byerke
 uska-

3.

bla
 jedne
 -t d
 le d d.

-t d
 by, oed
 stroy
 , oed ed.

4.

dy' / d
 y' / a
 st - o b
 jed / a -

etone
 r, y,
 fte
 f - a!

e' e' y'.

e' e' e' d'.